

Beleidsplan meer- en hoogbegaafdheid

Basisschool de Duinsprong

Schooljaar 2023/2024

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1. Kernbepalingen.....	2
1.1 Inleiding.....	2
1.2 Doelgroep.....	2
1.3 Populatie	2
1.4 Visie.....	3
1.5 Wettelijk kader.....	3
Hoofdstuk 2. Missie.....	4
2.1 Doelen schooljaar 2024/2025.....	4
2.2 Doelen 2025/2026	5
2.3 Doelen 2026-2028.....	5
Hoofdstuk 3. Signalering	6
3.1 SIGNALEREN IN GROEP 1-2	6
Fase 1: Intake.....	6
Fase 2: Observatie	7
Fase 3: Doortoetsen	8
Fase 4: Onderzoek	9
3.2 SIGNALEREN IN GROEP 3-8	10
Fase 1: Intake.....	10
Fase 2: Invullen Sidi-PO	10
Fase 3: Doortoetsen én Fase 4: Onderzoek.....	11
Hoofdstuk 4. Begeleiding	12
4.1 Compacten.....	12
4.2 Verdiepen.....	13
4.3 Verbreden	13
4.4 Groeilab.....	14
4.5 Een groep overslaan.....	15
Hoofdstuk 5. Borging.....	17
5.1 Werkgroep	17
Bijlagen	18
Bijlage 1. Intakeformulier Kleuters.....	18
Bijlage 2. Menstekening GoodEnough	20
Bijlage 3. Stappenplan observeren hoogbegaafdheid kleuters	22
Bijlage 4. Overzicht verrijkingswerk per leerjaarblokken.....	24
Overzicht blokken groep 3	24
Overzicht blokken groep 4	26
Overzicht blokken groep 5	28
Overzicht blokken groep 6	30
Overzicht blokken groep 7	32
Overzicht blokken groep 8	34

Hoofdstuk 1. Kernbepalingen

1.1 Inleiding

Het doel van dit beleidsplan is om basisschool de Duinsprong in staat te stellen om meer- en hoogbegaafde kinderen vroegtijdig te signaleren en te begeleiden. Door een kind eerst te signaleren als zijnde meerbegaafd of hoogbegaafd, kan er gericht een differentiatieaanbod worden geboden. Hierbij worden versnellings-, verrijkings- en verbindingsinterventies voor de meerbegaafden getroffen op de zogeheten 'eerste leerlijn' terwijl de differentiatielijn bij hoogbegaafden hiernaast ook de 'tweede leerlijn' omvat. Dit beleidsplan bevat alle schriftelijke bepalingen en benodigdheden om kinderen te plaatsen en begeleiden op de eerste en tweede differentiatielijn.

1.2 Doelgroep

Alle leerlingen die meer- of hoogbegaafd zijn vallen onder de handelingsadviezen binnen dit beleidsplan. De onderstaande criteria worden gebruikt om te bepalen of een leerling meer- of hoogbegaafd is.

Meerbegaafde leerling (voldoet aan ten minste één van de onderstaande criteria):

- Heeft een didactische, vakbrede, voorsprong van gemiddeld 10 t/m 19 leermaanden, waarbij het kind op alle relevante onderdelen een voorsprong van ten minste 5 leermaanden toont (zie: §3.3 doortoetsen).
- Heeft een totaal IQ (TIQ) van 120 t/m 129 gemeten in een intelligentieonderzoek, waarbij geen van de onderdelen lager dan 105 is (zie: 3.4 onderzoek).
- Heeft het profiel van een meerbegaafde onderpresteerder, vastgesteld in een psychodiagnostisch onderzoek (zie 3.4 onderzoek).

Hoogbegaafde leerling (voldoet aan ten minste één van de onderstaande criteria):

- Heeft een didactische, vakbrede, voorsprong van gemiddeld 20 leermaanden of meer, waarbij het kind op alle relevante onderdelen een voorsprong van ten minste 15 leermaanden toont (zie: 3.3 doortoetsen).
- Heeft een totaal IQ (TIQ) van 130 of hoger gemeten in een intelligentieonderzoek, waarbij geen van de onderdelen lager dan 115 is (zie: 3.4 onderzoek).
- Heeft het profiel van een hoogbegaafde onderpresteerder, vastgesteld in een psychodiagnostisch onderzoek (zie: 3.4 onderzoek).

1.3 Populatie

Op een gemiddelde basisschool is 1 op de 10 leerlingen meerbegaafd en 1 op de 37 leerlingen hoogbegaafd. Vanwege de schoolweging van De Duinsprong zal het aantal meer- en hoogbegaafden verschillen met deze kerngetallen. Om het aantal meer- en hoogbegaafden te berekenen wordt gebruikt gemaakt van de onderstaande formules:

- A) $37/((30/<30,6>)^2) = 1$ op de 38,4948 kinderen is hoogbegaafd.
- B) $10/((30/<30,6>)^2) = 1$ op de 10,404 kinderen is meerbegaafd.

Op basis van de gemiddelde uitkomst van de bovenstaande berekeningen verwacht De Duinsprong binnen haar populatie van 510 leerlingen gemiddeld genomen 38 meerbegaafden en 10 hoogbegaafden leerlingen te treffen.

1.4 Visie

Basisschool de Duinsprong heeft de volgende visie: Door meer- en hoogbegaafde leerlingen versnellings-, verrijkins-, en verbindingsinterventies te bieden, bevordert de motivatie, het zelfbeeld en metacognitieve vaardigheid van het kind. Dit bevordert excellentie, resulteert in een positieve schoolbeleving, bewerkstelligt betere schoolresultaten en voorkomt onderprestatie en uitval.

1.5 Wettelijk kader

Bij het vormgeven van onderwijs aan meer- en hoogbegaafden wordt in het bijzonder gelet op de onderstaande artikelen:

- Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het kind, artikel 29, lid 1a: “Het onderwijs aan het kind dient gericht te zijn op: een zo volledig mogelijke ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens van het kind.”
- Wet op Primair Onderwijs artikel 8, lid 1: “Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat de leerlingen een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doorlopen. Het wordt afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.”

De bovenstaande artikelen fungeren als het juridisch mandaat voor het treffen van versnellings-, verrijkins-, en verbindingsinterventies en worden bij twijfel (op juridisch gebied) als doorslaggevend beschouwd.

Hoofdstuk 2. Missie

Jaarlijks stelt de werkgroep meer- en hoogbegaafdheid, voorafgaand aan de start van het nieuwe schooljaar, een missie met betrekking tot de begaafdheidssignalering- en begeleiding binnen de Duinsprong op. De missie omvat alle meetbare doelen die gezamenlijk tot graduele verbeterlagen op het gebied van begaafdheidssignalering en -begeleiding binnen de school leiden.

2.1 Doelen schooljaar 2024/2025

Signaleringsdoelen (verantwoordelijkheden kleuterbouw)

- Bij alle nieuwe kleuters het intakeformulier en de menstekening afnemen en normeren.
- In de kleutergroepen wordt een denkhoek ingericht en hier wordt wekelijks 15 minuten interactie/begeleiding geboden.
- Kleuters doortoetsen en plaatsen op een differentiatielijn bij vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid.

Begeleidingsdoelen (verantwoordelijkheden groepsleerkrachten)

- In groep 3 t/m 8 dagelijks 30 minuten compacten op de cognitieve vakgebieden.
- Werken middels de driedeling in de lesstof: leerlingen laten beginnen met hun verdiepingswerk en pas daarna hun reguliere werk laten maken. Als alles af is de overige tijd besteden aan verbredingswerk (projecten).
- Er is doorlopende verdiepingslijn.

Groeilabdoelen (verantwoordelijkheden plusbegeleider/HB-specialist)

- In iedere leerjaar wordt wekelijks een bijeenkomst georganiseerd (genaamd: Groeilab) waarin begeleiding wordt geboden. De focus ligt op het coachen, leren doorzetten, executieve functies trainen, kleine tips geven en het controleren van planningen. De leerlingen uit de groepen 2 en 3 zitten gecombineerd in een Groeilab groep, evenals de leerlingen uit de groepen 4 en 5. In de groepen 6, 7 en 8 zitten leerlingen uit dezelfde jaargroep bij elkaar.
- Wekelijks observaties en uitleg van opdrachten actief delen met alle betreffende groepsleerkrachten (3 t/m 8).
- Er is een duidelijke lijst met aanmeldingscriteria voor de plusklas.
- Er is een duidelijk schema voor de lesactiviteiten in de plusklas, waarin de onderdelen als zelfbeeld, leren leren en projectmatig werken ondervangen zijn.

Zorg- en ondersteuningsdoelen (verantwoordelijkheden IB'er)

- Er is een zorgkaart waarop drie betrouwbare bureaus staan weergegeven waar een intelligentieonderzoek kan plaatsvinden.
- Er is kaart gebracht in welke mate het Samenwerkingsverband voorziet in arrangementsbegeleiding voor meer- en hoogbegaafde onderpresteerders.
- Er is geïnventariseerd welke voortgezet scholen in de omgeving een intermezzo, po-vo plusklas of begaafdheidsprofiel hebben.

2.2 Doelen 2025/2026

Algemeen

- Het aantal leerlingen in de plusklas reduceren tot maximaal tien per plusgroep.
- Het aantal minuten compacten per dag verhogen naar 45 minuten.
- Een samenwerking aangaan met het voortgezet onderwijs om een po-vo plusklas op te zetten.

2.3 Doelen 2026-2028

Algemeen

- Het aantal minuten compacten per dag verhogen naar 60 minuten.
- Ten minste drie hoogbegaafdheidsspecialisten in huis hebben.
- Het predicaat 'begaafdheidsprofielschool' behalen.

Hoofdstuk 3. Signalering

3.1 SIGNALEREN IN GROEP 1-2

Basisschool de Duinsprong wil binnen 6 weken na aanmelding het ontwikkelingsniveau van een nieuwe leerling vaststellen, zodat de leerling geplaatst kan worden op een differentiatielijn. Om dit te realiseren worden de onderstaande signaleringsfasen structureel doorlopen. Hierbij gelden de fases als opbouwend op elkaar. Als er na fase 1 op geen van beide lagen een vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid is, dan wordt fase 2 niet uitgevoerd.

Signaleringsschema groep 1-2	
Fase 1: Intake (vanaf week 0)	
Intakeformulier kleuters <i>minimaal 40 punten</i>	Menstekening GoodEnough <i>minimaal 8 punten</i>
Fase 2: Observatie (week 1 t/m 4)	
Observatie van de leerkracht <i>aanzienlijke voorsprong op school</i>	Telefonisch oudergesprek <i>aanzienlijke voorsprong thuis</i>
Fase 3: Doortoetsen (week 5 t/m 6)	
Digikeuzebord <i>minimaal 10 maanden voorsprong</i>	Oudergesprek
Fase 4: Onderzoek (vanaf week 7)	
Intelligentieonderzoek <i>totaal IQ van 120 of hoger</i>	Psychodiagnostisch onderzoek <i>vermoeden van onderpresteren</i>

Fase 1: Intake

Intakeformulier kleuters

Alle ouders van nieuw aangemelde leerlingen ontvangen uiterlijk drie weken voor de eerste schoolweek een in te vullen 'intakeformulier kleuters' (zie: bijlage 1) van de leerkracht. Dit formulier wordt binnen twee weken ingevuld en afgeleverd op school. De leerkracht van de nieuwe leerling bekijkt het 'intakeformulier kleuters' en bekijkt of er hoogbegaafdheid in de familie van de nieuwe leerling zit.

Menstekening

In de eerste schoolweek vraagt de leerkracht aan nieuwe leerlingen om een mens te tekenen. Het instrument dat hiervoor wordt gebruikt is de menstekening van GoodEnough (zie: bijlage 2). Belangrijk is dat het kind de tekening in een omgeving maakt waar andere kinderen niet gelijktijdig aan het tekenen zijn of commentaar geven. Hierbij mag de leerling alle tijd nemen die het nodig heeft en is het doel om een zo'n mooi mogelijke tekening te maken. Opmerkelijke tekeningen worden door de leerkracht genormeerd aan de hand van een 52-puntsschaal op basis waarvan men de didactische leeftijd van het kind inschat. Wanneer een kind 8 t/m 11 punten scoort, spreekt men van een vermoeden van meerbegaafdheid. Bij 12 punten of hoger spreekt men van een vermoeden van hoogbegaafdheid.

Kinderen die binnen één of meer van de bovenstaande lagen een vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid wekken, gaan door naar fase 2.

Fase 2: Observatie

Observatie

De leerkracht observeert vermoedelijk meer- en hoogbegaafde leerlingen de eerste 3 weken in de klas en op het leerplein. Hierbij wordt er, met behulp van de screeningslijsten uit de SiDi-PO, gelet op de ontwikkelingskenmerken van meer- en hoogbegaafdheid (en de uiting hiervan op school). Tijdens de observatieperiode dienen in ieder geval de onderstaande activiteiten te worden volbracht:

1. Laat de leerling de telrij opzeggen en noteer tot hoever de leerling telt. Peil ook of de leerling vanaf een middelpunt of achterstevoren kan tellen en of de leerling visuele hoeveelheden kan overzien.
2. Voer een aantal gesprekje met het kind en peil de woordenschat. Let hierbij op tijdsaanduidingen zoals 'morgen', mengkleuren zoals 'cyaan', opvallende kennisgebieden zoals dinosauriërs met soortnamen zoals 'brachiosaurus', het stellen van vele levensbeschouwelijke vragen enzovoort.
3. Stimuleer al vroeg het kind om naar de denkhoeck te gaan. Maak samen met het kind een puzzel of lees samen een prentenboek.

De leerkracht besluit op basis van professioneel inzicht, met de SiDi-PO signaleringslijst groep 1/2 als handvat, of er sprake is van een verder vermoeden van meer- en hoogbegaafdheid.

De Denkhoeck

In de kleutergroepen is een hoek aanwezig met uitdagende leer-, ontdekkings- en speelmaterialen; de denkhoeck. De Denkhoeck fungeert als centraal observatiepunt tijdens de observatiefase. Kleuters mogen, net als bij de andere hoeken, kiezen wanneer (en of) zij gaan spelen in de denkhoeck. Kinderen die door de eerste signaleringsfase heenkomen worden actief door de leerkracht uitgenodigd om naar de denkhoeck te gaan. Hierbij speelt de leerkracht mee met de leerling en wordt de leerling aangemoedigd om moeilijke opdrachten (in bijvoorbeeld smartgames) te voltooien.

Oudergesprek

Op basis van de resultaten van het 'intakeformulier kleuters', de menstekening en de observatieperiode volgt na 3 of 4 weken een gesprek met ouders waarin de conclusies worden gedeeld. Tijdens dit oudergesprek worden eerst de ouders aan het woord gelaten (hoe gaat het thuis? Wat laat de leerling thuis zien?). Daarna deelt de leerkracht zijn bevindingen. De belangrijkste vraag om voorafgaand aan dit gesprek te beantwoorden is: 'loopt dit kind aanzienlijk voor?'. De leerkracht hoeft niet het verschil tussen meerbegaafd of hoogbegaafd aan te duiden, maar enkel of het kind aanzienlijk voorloopt. Bij het oudergesprek kan de leerkracht de signaleringslijsten uit de SiDi-Po als handvat voor de ouders gebruiken.

1. Indien de leerkracht en ouders zien dat het kind aanzienlijk voorloopt: bespreek het gedrag dat is geobserveerd en hoe dit afwijkt van het gemiddelde. Vraag of dit gedrag thuis ook zo wordt geuit. Noteer conclusies en bespreek de komende fase van het doortoetsen.
2. Indien de ouders, maar niet de leerkracht een aanzienlijke voorsprong waarnemen: bespreek het gedrag op school en laat zien hoe dit overeenkomt met 'gemiddeld gedrag'. Vraag of het gedrag thuis anders is en zo ja: vraag dan of ouders een filmpje willen maken van het gedrag thuis ('zodat ik kan zien waar het in mijn klas misgaat'). Bespreek de mogelijkheid om een intelligentietest af te nemen. De fase van het doortoetsen wordt overgeslagen gezien dat het kind op school het gedrag niet (meer) laat zien.
3. Indien de leerkracht, maar niet de ouders, een aanzienlijke voorsprong ziet: bespreek het gedrag op school en laat zien hoe dit afwijkt van het gemiddelde. Deel de noodzakelijke kennis zodat ook ouders zien dat hun kind voorloopt. Vraag ter controle naar het gedrag thuis en bespreek de fase van het doortoetsen.
4. Indien zowel de ouders als de leerkracht geen voorsprong zien (deze uitzonderlijke situatie kan enkel voorkomen als het kind op basis van een menstekening door fase 1

manoeuvreert): Overweeg dan een non-verbale intelligentietest (SON-R) of besluit in overleg met ouders om het kind als niet begaafd te beschouwen.

Gedurende het oudergesprek wordt in samenspraak met ouders besloten of de leerling doorgaat naar fase 3 (doortoetsen) of dat een intelligentietest noodzakelijk is (of als wenselijk wordt beschouwd).

Fase 3: Doortoetsen

Doortoetsen

In de vijfde en tiende maand na instroom wordt gekeken naar de behaalde doelen in het Digikeuzebord. Op basis van de observatie-resultaten wordt de didactische voorsprong van de leerling in kaart gebracht. De voorsprong wordt berekend op basis van een gemiddelde score. Hierbij beschouwt men de leerling als meer- of hoogbegaafd wanneer er aan de onderstaande criteria wordt voldaan:

1. Meerbegaafd niveau: Een vakbrede voorsprong van gemiddeld 10 t/m 19 leermaanden, waarbij het kind op ieder onderdeel een voorsprong van ten minste 5 leermaanden toont (taal en rekenen zijn toonaangevend).
2. Hoogbegaafd niveau: Een vakbrede voorsprong van gemiddeld 20 leermaanden of hoger, waarbij het kind op ieder onderdeel een voorsprong van ten minste 15 leermaanden toont (taal en rekenen zijn toonaangevend).

Bij bovenstaande definities geldt dat de observatiespunten van eind groep 1 gelijk staan aan 10 leermaanden onderwijs en de observatiepunten van eind groep 2 toets aan 20 leermaanden onderwijs. De observaties in het midden worden respectievelijk geïnterpreteerd als 5 maanden onderwijs (groep 1) en 15 maanden onderwijs (groep 2). Vaak ziet men dat de voorsprong bij rekenen wat groter is dan bij taal. Zolang de kloof tussen twee vakgebieden niet groter is dan 10 leermaanden kan men nog steeds uitgaan van het vakbrede gemiddelde. Bij een grotere kloof is een (intelligentie)onderzoek alsnog wenselijk gezien dat er een situatie kan ontstaan waarbij het kind presteert op twee differentiatielijnen wat begeleiding bemoeilijkt.

Oudergesprek

Op basis van de resultaten in het observeren voert de leerkracht een gesprek met de ouders van de leerling. Hierin wordt aangegeven op welke ontwikkelijn het kind heeft gescoord, en bijbehorend op welke leerlijn het kind wordt geplaatst. Hierbij worden meerbegaafde kinderen geplaatst op de eerste leerlijn (compacten en verrijken in de klas) en hoogbegaafde leerlingen op de tweede leerlijn (verbreden en plaatsing in het Groeilab). Indien het kind een voorsprong heeft van kleiner dan 10 leermaanden wordt het kind niet op een aparte leerlijn geplaatst. De leerkracht bespreekt met ouders de noodzaak van de aangepaste begeleiding en geeft toelichting waar nodig.

Tijdens het gesprek wordt gepeild of ouders het eens zijn met het besluit van de school. Er zijn drie scenario's denkbaar waarbij het afnemen van een intelligentietest alsnog noodzakelijk is.

1. Ouders en school zijn het oneens over het denkniveau van het kind.
2. Ouders en/of school hebben een vermoeden van onderpresteren.
3. De discrepantie in de voorsprong op taal en rekenen is groter dan 10 leermaanden

Wanneer één of meer van bovenstaande scenario's van toepassing is, gaat een kind door naar fase 4. Indien deze scenario's niet van toepassing zijn wordt het kind, op basis van de resultaten in het observeren, geplaatst op de eerste of tweede leerlijn. Met het plaatsen van een kind op een leerlijn rondt men de signalering van het kind af.

Fase 4: Onderzoek

Intelligentietest en psycho test wordt op de Duinsprong pas gedaan vanaf leeftijd 7 jaar. Bij leerlingen jonger dan 7 jaar is het een hoge uitzondering!

Intelligentietest voor kleuters

De leerling wordt doorgestuurd naar een intelligentietest. Hierbij wordt er eerst een keuze gemaakt in het type test:

- WPPSI-IV : Indien geen sprake van bijzonderheden (of resultatendiscrepantie)
- RAKIT-II : Indien een vermoeden van onderprestatie:
- SON-R : Indien een taalachterstand of selectief mutisme

Leerlingen op basisschool de Duinsprong worden doorverwezen voor onderzoek naar erkende onderzoeksbureaus. Belangrijk is om, als er eventuele directe hulpvragen zijn, deze duidelijk door te communiceren naar de onderzoeker(s) van het kind.

De intelligentietest biedt uitsluitel over het niveau van het kind. Wanneer een kind uit een intelligentietest komt met een TIQ van 120 t/m 129 wordt de leerling geplaatst op de eerste leerlijn (meerbegaafd). Indien het TIQ 130 of hoger is, wordt de leerling geplaatst op de tweede leerlijn (hoogbegaafd). Bij plaatsing op een leerlijn mag de laagste score van een hoofdrubriek maximaal 15 punten onder de minimumscore voor de desbetreffende leerlijn liggen. Dit betekent dat bij een meerbegaafd kind geen van de scores lager dan 105 IQ, en bij een hoogbegaafd kind 115 IQ, mogen zijn. Indien de onderzoeker in het verslag aangeeft een verklaring te hebben voor de onderlinge kloof, wordt dit meegewogen.

Oudergesprek en aanvullend psychodiagnostisch onderzoek

Tijdens het oudergesprek bespreekt men de plaatsing van de leerling op een leerlijn. Eventuele bijzonderheden, zoals opgenomen in het intelligentieverslag bespreekt men ook direct.

Wanneer de intelligentietest onvoldoende handvatten biedt, kan het noodzakelijk zijn om een aanvullend psychodiagnostisch onderzoek af te nemen. Over het algemeen wordt dit niet als noodzakelijk beschouwd, tenzij het kind:

- Opmerkelijk zwakke executieve functies toont.
- Een zwaar verstoorde emotiereguleatie heeft (thuis en/of op school).
- Lusteloos, apathisch of algeheel gedemotiveerd is.

Voor het psychodiagnostisch onderzoek gaat men naar een erkend onderzoeksbureau. De kostenverdeling van een psychodiagnostisch onderzoek wordt per situatie individueel bekeken door HB-specialist, in samenspraak met ouders. Bij aanvraag van het psychodiagnostisch onderzoek wordt gericht gevraagd naar een plan van aanpak voor het desbetreffende kind. De Duinsprong volgt het plan van aanpak dat wordt meegeleverd met het psychodiagnostisch onderzoek en plaatst het kind op een differentiatielijn op basis van het TIQ (tenzij anders aangegeven in het plan van aanpak).

3.2 SIGNALEREN IN GROEP 3-8

Wanneer een kind op latere leeftijd binnenstroomt op basisschool de Duinsprong, wordt gestart met het opstellen/aanvullen van het kind-dossier. Dit wordt eventueel vervolgd met het invullen van SiDi-PO, doortoetsen en onderzoek.

Signaleringsschema groep 3-8	
Fase 1: Intake (vanaf week 0)	
Aanmeldingsgesprek met ouders <i>Erfelijkheid meer-/hoogbegaafdheid?</i>	Opstellen/aanvullen kind-dossier
Fase 2: SiDi-PO (week 1 t/m 3)	
Invullen vragenlijst SiDi-PO (Stap 01: Snelle screening, groep 3 t/m 8; lijst a) voor nieuwe leerling	Telefonisch oudergesprek
Fase 3: Doortoetsen (week 4 t/m 6)	
Invullen vragenlijst SiDi-PO (Stap 02: Beeld van de leerkracht, groep 3 t/m 8, leerkracht a)	Invullen vragenlijst SiDi-PO (Stap 03: Beeld van de ouders)
Fase 4: Onderzoek (week 7 t/m 10)	
Intelligentieonderzoek <i>totaal IQ van 120 of hoger</i>	Psychodiagnostisch onderzoek <i>vermoeden van onderpresteren</i>

Fase 1: Intake

Wanneer een kind op latere leeftijd de school binnenstroomt wordt met behulp van alle beschikbare informatie een kind-dossier opgesteld. Indien het kind al doorgetoetst is, of er al een (betrouwbaar) intelligentieprofiel is opgesteld, wordt het kind zonder verdere discussie geplaatst op de respectievelijk meer- of hoogbegaafde lijn.

Bij latere instroom waarbij het bovengenoemde ontbreekt wordt alle beschikbare informatie uit de gebruikte volgsystemen verzameld en op logische wijze samengebracht in het kind-dossier. Eventuele voorschoolse informatie, van consultatiebureauartsen en/of peuterspeelzalen wordt hierin meegenomen. Bij aanmelding wordt aan ouders gevraagd of de aankomende leerling bijzondere onderwijs- of ondersteuningsbehoeften heeft. Signalen om op te letten zijn:

- Eerder getroffen interventies op de vorige school zoals: een leerjaar overslaan, deelname aan de plusklas of het maken van verrijkingswerk.
- Een algeheel hoog prestatie- of ontwikkelingsniveau (gemiddeld een I of I+ score).
- Een leerrendement van gemiddeld meer dan 130% (meerbegaafd) of 150% (hoogbegaafd).
- Een aanvankelijk sterk prestatie- of ontwikkelingsniveau dat aanzienlijk is verslechterd

Wanneer blijkt dat een leerling aan één van bovenstaande criteria voldoet wordt de tweede laag, het invullen van de SiDi-PO, doorlopen.

Fase 2: Invullen Sidi-PO

Wanneer er op basis van het aanmeldingsgesprek met ouders, of op basis van het opgestelde kind-dossier een vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid blijkt, vult de leerkracht binnen 3 weken de SiDi-PO (van zijn of haar leerjaar) voor de nieuwe leerling in. Uit deze lijst komt (al dan niet) een vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid naar voren.

Jaarlijks wordt in de groepen 1, 3, 5 en 7 voor alle leerlingen vóór de herfstvakantie **Stap 01: Snelle screening leerling versie A** ingevuld door de groepsleerkracht. Voor de overige groepen kan er bij vermoedens Stap 01: Snelle screening leerling versie B worden ingevuld. Bij iedere nieuwe bovenbouw-leerling op de Duinsprong wordt 6 weken na de start **Stap 01: Snelle screening leerling versie A** ingevuld in Sidi-PO. Voor leerlingen die groen of oranje scores op bovenstaande snelle

screening, wordt de algemene diagnose ingevuld middels: **'Stap 03: Beeld van leerkracht'**. Bij een groene/deels oranje score op de vragenlijst, vergelijkt de leerkracht de score met de methodegebonden toetsresultaten. Indien nodig wordt **'Stap 09 = lijst onderpresteren'** ingevuld. De analyse wordt besproken met de IB'er, waarna mogelijk besloten wordt om ouders de oudervragenlijst in te laten vullen.

Na het doorlopen van voorgaande stappen worden vervolgstappen besproken met de IB'er. Wanneer de diagnose in SIDI PO wordt afgerond wordt het dossier geëxporteerd uit Sidi Po en opgeslagen in Esis als: Registratie/Notitie/SiDi PO.

Fase 3: Doortoetsen én Fase 4: Onderzoek

Wanneer het kind uit de Snelle Screening van SiDi-PO met een vermoeden van meer- of hoogbegaafdheid naar voren komt (oranje/groene score behaald), bepaalt de Intern Begeleider op basis van de voorgeschiedenis van het kind of fase 3 (doortoetsen) zinvol is óf dat het kind beter direct doorgestuurd kan worden naar fase 4 (onderzoek). Toonaangevend bij het maken van dit besluit is de prestatiecurve van het kind. Indien hier een sterk dalende lijn in zit (of heeft gezeten) wordt doortoetsen afgeraden en kan men beter direct naar een psychodiagnostisch onderzoek gaan.

Intelligentietest

De leerling wordt doorgestuurd naar een intelligentietest. Hierbij wordt er eerst een keuze gemaakt in het type test:

- WPPSI-IV : Indien geen sprake van bijzonderheden (of resultatendiscrepantie)
- RAKIT-II : Indien een vermoeden van onderprestatie:
- SON-R : Indien een taalachterstand of selectief mutisme

Leerlingen op basisschool de Duinsprong worden doorverwezen voor onderzoek naar erkende onderzoeksbureaus. Belangrijk is om, als er eventuele directe hulpvragen zijn, deze duidelijk door te communiceren naar de onderzoeker(s) van het kind.

De intelligentietest biedt uitsluitsel over het niveau van het kind. Wanneer een kind uit een intelligentietest komt met een TIQ van 120 t/m 129 wordt de leerling geplaatst op de eerste leerlijn (meerbegaafd). Indien het TIQ 130 of hoger is, wordt de leerling geplaatst op de tweede leerlijn (hoogbegaafd). Bij plaatsing op een leerlijn mag de laagste score van een hoofdrubriek maximaal 15 punten onder de minimumscore voor de desbetreffende leerlijn liggen. Dit betekent dat bij een meerbegaafd kind geen van de scores lager dan 105 IQ, en bij een hoogbegaafd kind 115 IQ, mogen zijn. Indien de onderzoeker in het verslag aangeeft een verklaring te hebben voor de onderlinge kloof, wordt dit meegewogen.

Oudergesprek en aanvullend psychodiagnostisch onderzoek

Tijdens het oudergesprek bespreekt men de plaatsing van de leerling op een leerlijn. Eventuele bijzonderheden, zoals opgenomen in het intelligentieverslag bespreekt men ook direct.

Wanneer de intelligentietest onvoldoende handvatten biedt, kan het noodzakelijk zijn om een aanvullend psychodiagnostisch onderzoek af te nemen. Over het algemeen wordt dit niet als noodzakelijk beschouwd, tenzij het kind:

- Opmerkelijk zwakke executieve functies toont.
- Een zwaar verstoorde emotiereguleatie heeft (thuis en/of op school).
- Lusteloos, apathisch of algeheel gedemotiveerd is.

Voor het psychodiagnostisch onderzoek gaat men naar een erkend onderzoeksbureau. Bij aanvraag van het psychodiagnostisch onderzoek wordt gericht gevraagd naar een plan van aanpak voor het desbetreffende kind. De Duinsprong volgt het plan van aanpak dat wordt meegeleverd met het psychodiagnostisch onderzoek en plaatst het kind op een differentiatielijn op basis van het TIQ (tenzij anders aangegeven in het plan van aanpak).

Hoofdstuk 4. Begeleiding

Basisschool de Duinsprong streeft ernaar om meer- en hoogbegaafde leerlingen binnen 6 weken te plaatsen op een differentiatielijn. Hierbij volgen meerbegaafde leerlingen de eerste leerlijn (compacten, verdiepen en plaatsing in het Groeilab) en hoogbegaafde leerlingen de combinatie van de eerste en tweede leerlijn (een groep overslaan, verbreden en plaatsing in het Groeilab). De onderstaande interventies gelden (tenzij anders aangegeven) vanaf groep 3 tot en met groep 8.

Meerbegaafden (eerste leerlijn)	Hoogbegaafden (tweede leerlijn)
Compacten	
Rekenen: helft van iedere rekenles werken aan verrijkingswerk, daarna reguliere opdr.	Rekenen: helft van iedere rekenles werken aan verrijkingswerk, daarna reguliere opdr.
Taal/Spelling: helft van iedere les werken aan verrijkingswerk, daarna reguliere opdr.	Taal/Spelling: helft van iedere les werken aan verrijkingswerk, daarna reguliere opdr.
Verdiepen	
Werken aan verrijkingswerk: schoolbreed afgesproken en een overzicht gemaakt per leerjaar en per periode (staat in Teams)	Werken aan verrijkingswerk: schoolbreed afgesproken en een overzicht gemaakt per leerjaar en per periode (staat in Teams)
Verbreden	
30 minuten verbreden per dag: verder werken aan projecten Groeilab	30 minuten verbreden per dag; verder werken aan projecten Groeilab
Groeilab	
Deelname aan Groeilab Bijeenkomst van circa 90 min. per week	Deelname aan Groeilab Bijeenkomst van circa 90 min. per week
Groep overslaan	
	Minimaal 5 leermaanden, maximaal de helft van de voorsprong (versnellen in groep 1/2)

4.1 Compacten

Voor beide leerlijnen geldt:

- **Rekenen:** de leerlingen werken de eerste helft van iedere rekenles aan het toebedeelde verrijkingswerk. Vervolgens maken ze in een verkorte tijd de reguliere opdrachten uit de les.
- **Taal/Spelling:** de leerlingen werken de eerste helft van iedere Taalles of Spellingsles aan het toebedeelde verrijkingswerk. Vervolgens maken ze in een verkorte tijd de reguliere opdrachten uit de les.

Voor beide groepen gelden de onderstaande handelingsregels:

- In overleg met IB'ers wordt bepaald op welk vakgebied de leerling mag compacten, wat heeft hij/zij nodig?
- De groepsleerkracht schrijft/toont in de weektaak (of op het bord) welke opdrachten de meer- en hoogbegaafden dienen te maken in het reguliere werk.
- De groepsleerkracht benadrukt (spreekt uit) als deze kinderen verder mogen na het volgen van een korte instructie (in basisregel volgen deze leerlingen enkel de korte instructie en waar het kan: geen instructie).
- Daar waar een vakgebied het toelaat, probeert de groepsleerkracht zo veel mogelijk te compacten op basis van professioneel inzicht en/of voortoetsen. Als de leerling de lesstof of instructie al beheerst (lettende op de strategie), mag hij het overslaan.

4.2 Verdiepen

Eerste leerlijn: Meerbegaafden

De groep meerbegaafde leerlingen werkt bij de vakken Rekenen en Taal/Spelling aan het verrijkingswerk. Hiervoor wordt het verrijkingswerk gebruikt wat schoolbreed is afgesproken, waarbij een duidelijk overzicht is gemaakt per leerjaar en per periode welke materialen ingezet dienen te worden. Dit materiaal is te vinden in de online omgeving Teams. Het overzicht van deze blokken per leerjaar zijn te vinden in bijlage 4.

Tweede leerlijn: Hoogbegaafden

De groep meerbegaafde leerlingen werkt ook bij de vakken Rekenen en Taal/Spelling aan het verrijkingswerk. Hiervoor wordt het verrijkingswerk gebruikt wat schoolbreed is afgesproken, waarbij een duidelijk overzicht is gemaakt per leerjaar en per periode welke materialen ingezet dienen te worden. Dit materiaal is te vinden in de online omgeving Teams. Het overzicht van deze blokken per leerjaar zijn te vinden in bijlage 4.

Voor beide groepen gelden de onderstaande handelingsregels:

- De groepsleerkracht schrijft/toont in de weektaak (of op het bord) welke opdrachten de meer- en hoogbegaafden dienen te maken in het verdiepingswerk.
- De leerlingen maken eerst hun verdiepingswerk en pas daarna het reguliere werk.
- Als een leerling vastloopt in de verdiepingsstof, moet hij de opdracht eerst op drie aantoonbaar verschillende manieren zelf proberen.
- Als het na drie keer proberen niet lukt, vraagt de leerling een peer om hulp. Samen proberen ze het op twee aantoonbaar verschillende manieren op te lossen.
- Als de opdracht na vijf keer proberen (in totaal) niet lukt, dan gaat de leerling verder met de volgende opdracht en bewaart hij de opdracht die niet lukt voor tijdens het coachingsmoment (in de klas) met de leerkracht.
- Als het verdiepingswerk aan het einde van de week niet af is, moet de leerling het thuis afmaken. Lukt ook dit niet, dan blijft de leerling langer op school en krijgt het verdere ondersteuning.

4.3 Verbreden

Tweede leerlijn: Hoogbegaafden

Alle hoogbegaafde leerlingen werken dagelijks 30 minuten (wekelijks 120 minuten) aan hun verbredingswerk (projecten vanuit Groeilab). Daarnaast vindt er één keer per week een bijeenkomst plaats van 90 minuten waarin aanbod wordt gegeven. Een belangrijk doel van verbredingswerk is om de hoogbegaafde kinderen te motiveren om op een goede (en snelle) wijze door het verdiepingswerk heen te gaan.

Het verbredingswerk dat de leerling in de klas maakt, kan onderdeel zijn van een groepsdoorbroken project. De taken die in de klas worden uitgevoerd zijn echter individueel en vereisen geen samenwerking met leerlingen van andere leerjaren. De verbredingstaken die plaatsvinden in de reguliere groep zijn onderzoekend (en rustig) van aard. Knutselen en bouwen wordt soms vermeden, het opzoeken van informatie of het schrijven van een verslag kan goed plaatsvinden in de reguliere klas. Voor iedere leerling wordt elke dag 30 minuten gecompact zodat desbetreffende leerling aan zijn verbredingswerk van het Groeilab kan werken.

De projecten op basisschool de Duinsprong worden vormgegeven door de Groeilableerkracht. Hierbij wisselen de projecten dikwijls ieder blok van onderwerp. Er wordt niet altijd met methoden gewerkt, maar wanneer dit wel gebeurt zijn dit:

- Projecten vanuit PidK Scala
- Pittige Plustorens

Afspraken verbredingswerk:

- De groeileerkracht communiceert wekelijks de planning in het verbredingswerk aan de leerlingen middels een opdrachtenkaartje of in de eigen leerlingagenda's.
- Het verbredingswerk wordt bewaard in de Groeilabmappen.
- Iedere schooldag wordt er 30 minuten gecompact zodat deze leerling aan zijn Groeilabopdrachten kan werken.
- In de klas mag het verbredingswerk niet afleidend zijn voor andere leerlingen.
- Korte vragen worden gesteld aan de eigen groepsleerkracht. Uitgebreide vragen worden bewaard voor tijdens de Groeilabbijeenkomst (één keer per week 90 minuten).
- Als de Groeilabopdrachten aan het einde van de week niet af zijn, neemt de leerling het mee naar huis. Als het niet lukt, dan blijft de leerling langer op school en krijgt het verdere ondersteuning.

4.4 Groeilab

Tweede leerlijn: Hoogbegaafden

Vanaf groep 2 gaan alle hoogbegaafde leerlingen (ten minste) 90 minuten uur per week naar het Groeilab. In het Groeilab wordt gewerkt aan het leren leren, executieve functies en de verbredingsprojecten ter bevordering van de motivatie. De onderstaande afspraken gelden voor de plusklas:

Afspraken:

- Alle hoogbegaafde kinderen gaan vanaf groep 2 naar het Groeilab.
- Het Groeilab is opgedeeld in een aantal groepen. De eerste groep omvat alle hoogbegaafde leerlingen van groep 2 t/m 3, de tweede groep omvat alle hoogbegaafde leerlingen van groep 4 t/m 5 en de derde groep omvat alle hoogbegaafde leerlingen van groep 6 t/m 8.
- Een plusgroep omvat bij voorkeur 8 en maximaal 12 leerlingen.
- Indien er plaatsen in een plusgroep over zijn, worden deze (op basis van professioneel inzicht) opgevuld met leerlingen met een voorsprong van ten minste 15 leermaanden (gemiddeld genomen en vakbreed). Mochten er hierna plaatsen over zijn dan worden deze opgevuld met leerlingen met een voorsprong van 10-15 leermaanden.
- Deelname aan het Groeilab is verplicht en start vanaf de derde week in het schooljaar.
- Deelname aan het Groeilab wordt minimaal geschrapt om andere activiteiten bij te wonen.
- Het Groeilab heeft een aparte vermelding op de rapporten van de hoogbegaafde leerlingen.

Lesprogramma Groeilab:

In het Groeilab wordt wekelijks ten minste 30 minuten aandacht geschonken aan de onderdelen: leren leren en executieve functies. Ten minste 60 minuten wordt geschonken aan het verbredingsproject.

Leren leren:

De begeleiding in het leren leren omvat een wekelijkse ondersteuning van de meer- en hoogbegaafde kinderen. Hierbij worden de onderstaande stappen doorlopen.

- De planning wordt gecontroleerd: is alles op een goede manier gemaakt?
- Knelpunten en moeilijke opdrachten worden overwonnen door uitleg te geven en mee te denken.
- Er wordt, hoofdzakelijk door de leerlingen, een nieuwe planning opgesteld voor de komende week.
- Waar nodig wordt instructie gegeven zodat de leerlingen een goede start kunnen maken aan de nieuwe planning.

- Wanneer het werk niet goed is afgerond, volgt een reflectie met eventuele bijbehorende consequenties.

Verbredingsprojecten:

De begeleiding in de verbredingsprojecten omvat wekelijkse tijd en coaching voor het projectwerk. De focus ligt hierbij op het motiveren van leerlingen, met als subdoelen: leren samenwerken en gestructureerd en overzichtelijk te werk gaan. Voor het project wordt niet altijd in methoden gewerkt. Wanneer er wel een methode wordt gebruikt dan zijn dit de projecten vanuit Plus in de Klas Scala en de Pittige Plustorens.

Afspraken werkwijze:

- In de plusgroep wordt groepsdoorbroken gewerkt aan de projecten. De leerlingen zorgen er wekelijks voor dat zij echter ook individueel verder kunnen werken aan het project in de reguliere groep.
- De hoofddoelen van verbredingswerk zijn: het motiveren van leerlingen, het leren samenwerken en het aanleren van onderzoeksvaardigheden.
- Er zijn doorgaans 5 projecten per schooljaar (gemiddeld 8 weken per project).
- Van de projecten wordt ten minste één project individueel uitgevoerd en één project met een samenwerkingspartner.

Communicatieafspraken:

- De groeileerkracht communiceert wekelijks de planning in het verbredingswerk aan de leerlingen middels een opdrachtenkaartje of in de eigen leerlingagenda's.
- Korte vragen worden gesteld aan de eigen groepsleerkracht. Uitgebreide vragen worden bewaard voor tijdens de Groeilabbijeenkomst (één keer per week 90 minuten).

4.5 Een groep overslaan

Laag 1: Hoogbegaafden

De groep hoogbegaafde leerlingen slaat een groep over. Na signalering worden de kleuterjaren in één jaar doorlopen. De maximale tijd die een hoogbegaafde leerling in de kleuterklassen zit, is 15 leermaanden. Afhankelijk van de maand waarin het kind geboren is, alsmede de precieze voorsprong van het kind, kan men ervoor kiezen om 5 tot 15 leermaanden over te slaan. Hierbij geldt dat men maximaal de helft van de leermaanden voorsprong overslaat. Als een kind 22 leermaanden voorloopt, kan men dus kiezen voor het overslaan van maximaal 11 leermaanden.

Hoofdzakelijk criterium een groep overslaan:

De leerling is geplaatst op de hoogbegaafde lijn en voldoet aan één of meer van de criteria:

- 20 maanden voorsprong gemiddeld genomen en vakbreed
- Een totaal IQ van 130
- Het profiel van een hoogbegaafde onderpresteerder.

Bij twijfel, of wanneer de voorsprong van het kind en de geboortemaand een versnellingsinterventie bemoeilijken (zoals bij herfstkinderen met een voorsprong van net 20 maanden), raadpleegt men de versnellingswenselijkheidslijst uit de **SiDi-PO**.

Versnellen op latere leeftijd:

Wanneer de speelbehoefte van een kleuter aanzienlijk groter is dan de leerbehoefte (of als een versnelling vanwege andere redenen (zoals een latere instroom) niet eerder heeft plaatsgevonden) slaat men voor de herfstvakantie een leerjaar over (bijvoorbeeld van groep 4 naar groep 5). Bij latere versnellingen wordt de versnellingswenselijkheidslijst uit de **SiDi-PO** altijd geraadpleegd.

Latere versnellingen vergen begeleiding in de vorm van:

- Het kind dient individueel te worden voorgetoetst om hiaten te voorkomen.
- De nieuwe en oude klas krijgen een uitleg over de situatie.
- De eerste drie weken zijn er voortgangsgesprekken met de versnelde leerling, en eenmalig met ouders.
- Indien gewenst: de leerling krijgt een wenperiode tot aan de kerstvakantie waarin het de ochtenden meedraait in de nieuwe groep en de middagen in de oude groep.

Andere vormen van versnelling:

Wanneer op basis van een psychodiagnostisch onderzoek een (enkele) groep overslaan onwenselijk wordt geacht, wil men nog steeds tegemoetkomen aan de grote leervoorsprong van het kind. Opties die men hiervoor kan benutten, zijn:

- Radicale versnelling (meer dan 15 leermaanden overslaan).
- Versnellen binnen de groep.
- Een individuele compacters- en verrijkingslijn.

De bovenstaande interventies vergen veel voorbereiding en vallen buiten het bestek van dit beleidsplan. Wanneer een kind in aanmerking komt voor een speciale versnellingsvorm, stelt de IB'er in overleg met de HB-specialist een plan van aanpak op.

Hoofdstuk 5. Borging

5.1 Werkgroep

De werkgroep hoogbegaafdheid komt minstens drie keer per jaar bijeen om de meetbare doelen, zoals opgesteld in de missie, te bespreken. Hierbij wordt nadrukkelijk gelet op in hoeverre de doelen zijn behaald (of worden behaald) in het huidige schooljaar. Wanneer een doel buiten bereik ligt, volgt een reflectie met beleidswijziging.

De werkgroep hoogbegaafdheid bevat minimaal 3 en maximaal 6 leden. Hierbij is er een IB'er altijd onderdeel van de werkgroep. De huidige werkgroep kent de volgende leden:

- Esther van Helvoort
- Laura van Leeuwenburgh
- Mayke Vermeulen
- Elcke Van Gestel

Naast de beleidsvoerende taak, draagt de werkgroep ook de verantwoordelijkheid voor het ondersteunen van leerkrachteigen vaardigheden met betrekking tot begaafdheidssignalering- en begeleiding. Ieder schooljaar wordt er minstens eenmalig geobserveerd in alle klassen. Tijdens dit observatiemoment, dat bij voorkeur plaatsvindt voor januari, worden er tips gegeven en verbeterpunten aangekaart met betrekking tot compacten, verrijken en instructieniveaus.

Bijlagen

Bijlage 1. Intakeformulier Kleuters

Intakeformulier

Het 'Intakeformulier' heeft als doel alle kinderen vroegtijdig in beeld te brengen. Hierdoor kunnen onderwijs en begeleiding goed afgestemd worden op de ontwikkelingsbehoeften van het individuele kind. U kunt als ouder(s) veel informatie geven over hun kind. Voor een school is het meenemen van de deskundigheid van ouders een kans om van begin af aan het onderwijs aan te laten sluiten bij het kind, in het aanbod en in de begeleiding. Dat het kind bij aanvang van de basisschool in beeld is, is belangrijk om een doorgaande ontwikkeling mogelijk te maken.

Wilt u het ingevulde formulier 2 weken na ontvangst retourneren aan de leerkracht van uw kind. Als uw kind 4-6 weken op school zit, nodigt de leerkracht u uit voor een gesprek. Na het gesprek zal de leerkracht het document toevoegen aan het digitaal leerlingdossier. Bij het samenstellen van dit intakeformulier zijn de privacyregels van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) gehanteerd.

Naam kind:	
Geboortedatum:	
Datum invullen formulier:	

Medische gegevens

Gebruikt uw kind medicijnen?	Ja/nee
Zo ja, welke?.....	
Heeft uw kind ook medicatie nodig tijdens schooluren? (ondertekenen medicatieformulier)	Ja/nee
Heeft uw kind logopedie (gehad)?	Ja/nee
Heeft uw kind fysiotherapie (gehad)?	Ja/nee
Heeft uw kind gehoorproblemen (gehad)?	Ja/nee
Heeft uw kind gezichtsproblemen (gehad)?	Ja/nee
Heeft uw kind allergieën?	Ja/nee
Zo ja, welke?.....	
Zijn er bepaalde leerproblemen en/of diagnoses binnen het gezin/ de familie?	Ja/Nee
Zo ja, welke?.....	
Is er sprake van hoogbegaafdheid in de familie?	Ja/Nee
Toelichting.....	

1. Sociaal-emotionele ontwikkeling

Maakt uw kind zelf contact met andere kinderen?	Ja / nee
Kan uw kind goed delen?	Ja / nee
Houdt uw kind rekening met anderen?	Ja / nee
Kan uw kind op een passende wijze voor zichzelf opkomen?	Ja / nee
Kan uw kind op een passende wijze afscheid nemen van u?	Ja / nee

Huilt uw kind gemakkelijk?	Ja / nee
Kan uw kind omgaan met onverwachte veranderingen?	Ja / nee
Heeft uw kind een sterke eigen wil?	Ja / nee
Vertoont uw kind soms agressie in gedrag?	Ja / nee
Is uw kind beweeglijk?	Ja / nee
Is uw kind bang om fouten te maken?	Ja / nee
Is uw kind openhartig?	Ja / nee
Heeft uw kind zin om naar school te gaan?	Ja / nee

2. Zelfstandigheid en concentratie

Is uw kind zelfstandig?	Ja / nee
Heeft uw kind nog veel hulp en ondersteuning nodig?	Ja / nee
Zoekt uw kind vaak bevestiging?	Ja / nee
Kan uw kind geconcentreerd met iets bezig zijn?	Ja / nee
Heeft uw kind een goed geheugen?	Ja / nee
Kan uw kind goed naar anderen luisteren?	Ja / nee

3. Spraak-taal ontwikkeling

Spreekt uw kind verstaanbaar?	Ja / nee
Stottert uw kind?	Ja / nee
Gebruikt uw kind moeilijkere woorden dan bij de leeftijd past?	Ja/nee

Indien van toepassing bij instroom in groep 1:

Kan uw kind zinnen maken?	Ja / nee
Kent uw kind de kleuren?	Ja / nee
Heeft uw kind interesse in boekjes kijken of lezen?	Ja / nee
Heeft uw kind al belangstelling voor cijfers?	Ja / nee

4. Motoriek

Speelt uw kind veel buiten?	Ja / nee
Houdt uw kind van sporten?	Ja / nee
Tekent en/of knutselt uw kind geregeld?	Ja / nee
Beweegt uw kind zich soepel?	Ja / nee

Ruimte voor opmerkingen

.....

.....

.....

.....

.....

Hartelijk dank voor het invullen.

Ingevuld door:

Bijlage 2. Menstekening GoodEnough

BIJLAGEN BIJ DE SIGNALERINGSINSTRUMENTEN

Bijlage 2 | Uitwerking test van Goodenough; de Menstekening

De menstekening

De proef van Goodenough (Goodenough-Harris 1963) is oorspronkelijk opgezet om de mentale mogelijkheden van een kind (3 tot 13 jaar) op een snelle en eenvoudige manier na te gaan. Uit vergelijkend onderzoek is gebleken dat deze test dit voor 50 tot 75 procent daadwerkelijk betrouwbaar meet. De test geeft tegelijk een beoordeling van het ruimtelijk lichaamsbeeld van een kind.

Instructie

Aan het kind wordt gevraagd om een mens te tekenen. Verwijs nadrukkelijk niet naar poppetjes of bekenden, want dan wil het kind wellicht een exacte weergave tekenen. Geef aan dat het niet gaat om mooi of foutloos. Het maakt niet uit hoe lang het kind erover doet. Geef geen verdere aanwijzingen.

Beschrijf bij de interpretatie wat je ziet

Het kan zijn dat een kind motorisch nog niet in staat is een mens te tekenen maar als je met het kind de tekening nabespreekt wel veel kennis laat zien over het menselijk lichaam.

Gaat een kind niet uit zichzelf aan de gang, spoor het dan aan. Geef aan dat het voor jou niet belangrijk is of het kind alles al precies op zijn plek kan tekenen of dat de tekening een perfecte weergave is van de mens zoals wij die kennen. Maak voor jezelf al wel een aantekening dat het kind niet uit zichzelf begint.

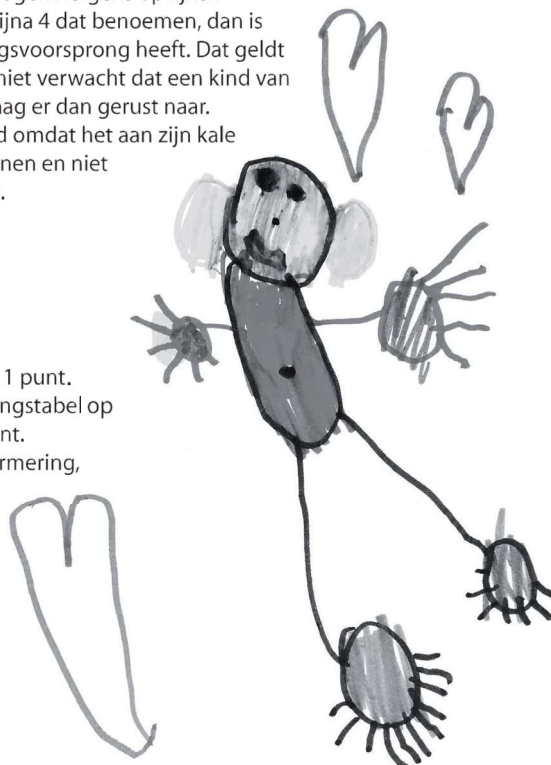
Als het kind er wel toe in staat is maar niet begint omdat het zelf vindt dat het niet goed genoeg kan tekenen, dan is dat een duidelijke aanwijzing voor een ontwikkelingsvoorsprong. Verleid het kind om toch die tekening te maken en geef aan dat hij later mag uitleggen wat hij bedoeld had te tekenen. Misschien zijn die streepjes die in jouw ogen nergens op lijken wel de ribben van een mens. Kan een kind van bijna 4 dat benoemen, dan is dat een aanwijzing dat het kind een ontwikkelingsvoorsprong heeft. Dat geldt ook voor andere lichaamsdelen waarvan je nog niet verwacht dat een kind van die leeftijd ze kent. Mis je belangrijke dingen, vraag er dan gerust naar. Misschien heeft het kind wel geen haar getekend omdat het aan zijn kale opa dacht, of wilde het echt alleen de mens tekenen en niet invullen met blonde, donkere of krullende haren.

Wat heb je nodig?

Een grijs potlood en een paar vellen papier.

Normering

Voor elk onderdeel dat het kind tekent krijgt het 1 punt. Aan de hand van de puntentelling in de normeringstabel op pagina 51 is te zien op welk niveau het kind tekent. Loopt het kind een jaar of meer voor op deze normering, plaats dan een uitroepteken.

BIJLAGE 2 BLAD 1 | TEST VAN GOODENOUGH

Elementen:		PUNT
1.	Hoofd	
2.	Beide benen of één 'en profil'	
3.	Beide armen. Vingers alleen is niet voldoende, behalve als er ruimte tussen de vingers en het lijf is gelaten, alsof er armen zouden moeten zitten	
4.	Romp, in één of 2 dimensies (lijn of buik)	
5.	De lengte van de romp is groter in afmeting dan de breedte	
6.	Schouders duidelijk aangegeven	
7.	Armen en benen aan een willekeurig punt van de romp of aan de hals bevestigd	
8.	Armen en benen op de juiste plaats aan de romp bevestigd	
9.	Hals	
10.	De omtrek van de hals vormt een voortzetting van die van het hoofd, de romp of beide samen	
11.	Eén of beide ogen	
12.	Neus	
13.	Mond	
14.	Neus en mond door twee lijntjes aangegeven	
15.	Neusgaten	
16.	Haren	
17.	Haren beter weergegeven dan door een verbreding van het hoofd of een golvende lijn	
18.	Aanduiding van kleren (knopen of hoed)	
19.	Twee ondoorzichtige kledingstukken (hoed, broek, jas bijvoorbeeld)	
20.	Volledig ondoorzichtige kleding (mouwen, broekrand)	
21.	Vier of meer duidelijk te onderscheiden kledingstukken (broek, trui, schoenen, jas, hoed)	
22.	Vak- of uniformkleding zonder fouten	
23.	Vingers aan beide handen of aan de enig zichtbare hand	
24.	Het juiste aantal vingers aan beide handen of aan de zichtbare hand	
25.	De verhouding tussen de lengte en de breedte van de vingers is juist. De vingers wijken uiteen	
26.	De duim is van de overige vingers te onderscheiden door de stand en de lengte	
27.	Handen van vingers en arm te onderscheiden	
28.	Eén of meer gewrichten van de armen is/zijn aangegeven	
29.	Eén of meer gewrichten van de benen is/zijn aangegeven	
30.	Afmeting van het hoofd is niet groter dan de helft en niet kleiner dan een tiende van de romp	
31.	Lengte van de armen niet tot aan de knieën reikend	
32.	Lengte van de benen niet kleiner dan die van de romp en niet groter dan twee maal de lengte van de romp	
33.	De lengte van de voeten is groter dan de hoogte	

BIJLAGE 2 BLAD 2 | TEST VAN GOODENOUGH

Elementen:		PUNT
34.	De lengte van de voeten bedraagt minder dan een derde van de lengte van het been en meer dan een tiende van de totale lengte van het been	
35.	Beide benen en armen hebben twee dimensies	
36.	Hiel	
37.	Uitdrukking van motorische coördinatie in de lijnen van de omtrek (het harmonisch samenwerken van de verschillende lichaamsdelen bij het weergeven van een bepaalde beweging)	
38.	Idem in die van de gewrichten	
39.	Idem in die van de omtrek van het hoofd	
40.	Idem in die van de omtrek van de romp	
41.	Idem in die van de omtrek van benen en armen	
42.	Idem in de symmetrie van het gelaat	
43.	Oren	
44.	Juiste stand en afmeting van de oren	
45.	Details van de ogen. Wenkbrauwen, wimpers of beide	
46.	Pupillen aangegeven	
47.	Afmeting van de ogen. Lengte groter dan de hoogte	
48.	De blikrichting van het oog komt in de plaatsing van de pupil en 'en profil' weergegeven gelaat of in de vorm van het oog (cirkelsector) tot uitdrukking	
49.	Kin en voorhoofd duidelijk aangegeven	
50.	Kin duidelijk van de onderlip gescheiden	
51.	Hoofd, romp en voeten 'en profil'	
52.	Foutloos profiel	
		TOTAAL

Normeringstabel:

Het aantal punten correspondeert met de kalenderleeftijd van een gemiddeld kind.

Punten	Leeftijd	Voorsprong ☐ ja ☐ nee	
2	→ 3	Opmerkingen:	Goodenough ruimte voor het plaatsen van een UITROEPTOKEN
6	→ 4		
10	→ 5		
14	→ 6		
18	→ 7		
22	→ 8		Tekening v.d. maand ruimte voor eventueel later plaatsen van een UITROEPTOKEN
26	→ 9		
30	→ 10		
34	→ 11		
38	→ 12		
42	→ 13		

Bijlage 3. Stappenplan observeren hoogbegaafdheid kleuters

Wanneer wordt een kind versneld geobserveerd i.v.m. vermoedelijke hoogbegaafdheid?

- Het kind tekent kenmerken op de menstekening die kenmerkend zijn voor hoogbegaafdheid (zie bestand 'menstekening').
- Vanuit de overdracht van de VVE zijn er vermoedens van een ontwikkelingsvoorsprong?
- Er is sprake van hoogbegaafdheid in de familie (*alleen wanneer er ook sprake is van 1 van de 2 bovenstaande redenen*).

Stappenplan observaties

De weken zijn de weken na de officiële start.

Week 1

Menstekening en intakeformulier.

Week 2

Observeren leerlijn rekenen: getallen, meten & meetkunde.

Week 3

Observeren leerlijn taal.

Observeren spelsituaties en gebruik materialen.

Week 4

Observeren sociaal emotionele ontwikkeling.

Bijlage 4. Overzicht verrijkingswerk per leerjaarblokken

Overzicht blokken groep 3

Blok 1. zomervakantie tot herfstvakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 3 Hoofdstuk 1 – 11 Prik en Ko, groep 3, les 1 t/m 3	Rekenen Rekentijger, deel 3A Blz. 1 – 12	Extra Rekenen: Rekenkundig groep 3 (meerbegaafden) Denken in getallen groep 3 (hoogbegaafden) Taal: Denken over taal, groep 3 (hoogbegaafden) Vakoverstijgend: Piraten
Blok 2 herfstvakantie tot kerstvakantie	Taal Plustaak Taal/Lezen, deel 3 en 4 Opdracht 1 -10 Woordenschat Fase 3 Opdracht 1 – 16 Prik en Ko, groep 3, les 4 t/m 6	Rekenen Rekentijger, deel 3A Blz.13 – 24	
Blok 3 herfstvakantie tot voorjaars- vakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 3 Hoofdstuk 12 – 21 Prik en Ko, groep 3, les 7 t/m 9	Rekenen Rekentijger, deel 3A Blz. 25 – 31 Rekenmeesters, deel 1 Opdracht 15 – 22	
Blok 4 voorjaars- vakantie tot meivakantie	Taal Plustaak Taal/Lezen, deel 3 en 4 Opdracht 11 – 20 Prik en Ko, groep 3, les 10 t/m 12	Rekenen Rekentijger, deel 3B Blz. 7 – 19	
Blok 5 meivakantie tot zomervakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 3 Hoofdstuk 22 – 31 Woordenschat Fase 3	Rekenen Rekenmeesters, deel 1 Opdracht 23 – 30	

	Opdracht 17 – 32 Prik en Ko, groep 4, les 13 t/m 15		
--	---	--	--

Overzicht blokken groep 4

Blok 1 zomervakantie tot herfstvakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 4 Hoofdstuk 1 – 11 Prik en Ko, groep 4, les 1 t/m 3	Rekenen Rekentijger, deel 4A Blz. 1 -12	Extra Rekenen: Rekenkundig groep 4 (meerbegaafden) Denken in getallen groep 4 (hoogbegaafden) Taal: Denken over taal, groep 4 (hoogbegaafden)
Blok 2 herfstvakantie tot kerstvakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 4 Hoofdstuk 12 – 15 Plustaak Taal/Lezen, deel 4 en 5 Opdracht 1 -10 Prik en Ko, groep 4, les 4 t/m 6	Rekenen Rekenpuzzels 4 Opdracht 1 - 15	
Blok 3 kerstvakantie tot voorjaars- vakantie	Taal Plustaak Taal/Lezen, deel 4 en 5 Opdracht 11 -20 Prik en Ko, groep 4, les 7 t/m 9	Rekenen Rekentijger, deel 4A Blz. 25 – 31 Rekenmeesters, deel 2 Opdracht 10 -18	
Blok 4 Voorjaars- vakantie tot meivakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 4 Hoofdstuk 16 – 27 Prik en Ko, groep 4, les 10 t/m 12	Rekenen Rekentijger, deel 4B Blz. 7-19 Rekenmeesters deel 2 Opdracht 19-30	
Blok 5 meivakantie tot zomervakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 4 Hoofdstuk 28 – 31	Rekenen Rekentijger, deel 4B Blz. 20 – 31	

	Plustaak Taal/Lezen deel 4 en 5 Opdracht 21 – 30 Prik en Ko, groep 4, les 13 t/m 15	Rekenpuzzels 4 Opdracht 16-32.	
--	---	---	--

Overzicht blokken groep 5

Blok 1 zomervakantie tot herfstvakantie	Taal Super Denkwerk, deel 1 Opdracht 1 – 5. Leeskrakers, deel 1 Kaart 1 – 5. Leesaardig groep 5-6, les 1 t/m 4	Rekenen Rekentijger, deel 5A Blz. 1 -12	Vakoverstijgend	Extra Begrijpend lezen: Prik en Ko Rekenen: Rekenkundig groep 5 (meerbegaafden)
Blok 2 herfstvakantie tot kerstvakantie	Taal Super Denkwerk, deel 1 Opdracht 6 – 10. Leeskrakers, deel 1 Kaart 6 – 10. Leesaardig groep 5-6, les 5 t/m 8	Rekenen Rekenmeesters, deel 3 Opdracht 5 – 15. Rekenpuzzels 5 Blz. 1 – 16.	Vakoverstijgend	Denken in getallen groep 5 (hoogbegaafden) Taal: Denken over taal, groep 5 (hoogbegaafden)
Blok 3 Kerstvakantie tot voorjaarsvakantie	Taal Taal(eigen)wijs – groep 5 Hoofdstuk 1 -15. Leeskrakers, deel 1 Kaart 11 -15. Leesaardig groep 5-6, les 9 t/m 12	Rekenen Rekentijger, deel 5A Blz. 25 -31 Rekentijger, deel 5B Blz. 1 -6.	Vakoverstijgend	
Blok 4 Voorjaarsvakantie tot meivakantie	Taal Super Denkwerk, deel 1 Opdracht 11 -15 Leeskrakers, deel 1 Kaart 16 – 20. Leesaardig groep 5-6, les 13 t/m 16	Rekenen Rekenmeesters, deel 3 Opdracht : 18 – 28	Vakoverstijgend Walt Disney	

Blok 5 Meivakantie tot zomervakantie	Taal	Rekenen	Vakoverstijgend	
	Leeskrakers, deel 1 Kaart 20 – 24. Taal(eigen)wijs – groep 5 Hoofdstuk 16 – 31 Leesaardig groep 5-6, les 17 t/m 20	Rekentijger, deel 5B Blz. 20 -31 Rekenpuzzels 5 Blz. 17 - 32		

Overzicht blokken groep 6

Blok 1 zomervakantie tot herfstvakantie	Taal Super Denkwijk, deel 3 Opdracht 1 – 5 Taal(eigen)wijs, groep 6 hoofdstuk 1 – 5 Leesaardig groep 6-7, les 1 t/m 4	Rekenen Rekentijger, deel 6A Blz. 1 – 12 .	Vakoverstijgend	Extra Rode Peper Project -Een dag in 2118 -Ontwerp een vaandel of logo voor je school Groene Peper Project -Geheimtaal -Leren kalligraferen Mystery Quest
Blok 2 herfstvakantie tot kerstvakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 6 hoofdstuk 6 – 11 Leesaardig groep 6-7, les 5 t/m 8	Rekenen Rekenmeesters, deel 4 Opdracht 5 – 14	Vakoverstijgend Karel Appel	
Blok 3 kerstvakantie tot voorjaars- vakantie	Taal Super Denkwijk, deel 3 Opdracht 6 – 10 Taal(eigen)wijs, groep 6 hoofdstuk 12 – 19 Leesaardig groep 6-7, les 9 t/m 12	Rekenen Rekentijger, deel 6A Blz. 25 – 31 Rekentijger, deel 6B Blz. 1 – 6	Vakoverstijgend	Rekenen: Rekenkundig groep 6 (meerbegaafd en) Denken in getallen groep 6 (hoogbegaafd en) Taal: Denken over taal, groep 6 (hoogbegaafd en) Logische Breinbrekers, Small
Blok 4 Voorjaars- vakantie tot meivakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 6 hoofdstuk 20 – 25 Leesaardig groep 6-7, les 13 t/m 16	Rekenen Rekenmeesters, deel 4 Opdracht 17 – 28	Vakoverstijgend Maurits Escher	

Blok 5 meivakantie tot zomervakantie	Taal Super Denkwerk, deel 3 Opdracht 11 – 15 Taal(eigen)wijs, groep 6 hoofdstuk 26 – 31 Leesaardig groep 6-7, les 17 t/m 20	Rekenen Rekentijger, deel 6B Blz. 20 – 31	Vakoverstijgend	
---	--	---	------------------------	--

Overzicht blokken groep 7

Blok 1 zomervakantie tot herfstvakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 7 Hfdst. 1 – 7 Leesaardig groep 7-8, Les 1 t/m 4	Rekenen Rekentijger, deel 7A Blz. 1 – 12 32 Breinkrakers Kaart 1 – 5	Vakoverstijg end	Extra Rode Peper Project -Een goed doel -Mijn vakantiepara dijs
Blok 2 herfstvakantie tot kerstvakantie	Taal Super Denkwijk, deel 2 Opdracht 1 – 5 Taal(eigen)wijs, groep 7 Hfdst. 8 – 13 Leesaardig groep 7-8, Les 5 t/m 8	Rekenen Rekentijger, deel 7A Blz. 25 -31 Rekentijger, deel 7B Blz. 1 – 6 32 Breinkrakers Kaart 6 – 10	Vakoverstijg end Zweden	-Maak een klassenkrant -Schrijf een verhaaltje voor kleuters Mystery Quest Rekenen: Rekenkundig groep 7 (meerbegaaf den)
Blok 3 kerstvakantie tot voorjaars- vakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 7 Hfdst. 14 – 19 Leesaardig groep 7-8, Les 9 t/m 12	Rekenen Topklassers Wiskunde, deel 1 Les 1 – 8 + de toetsen.	Vakoverstijg end	Denken in getallen groep 7 (hoogbegaaf den) Taal: Denken over taal, groep 7 (hoogbegaaf den)
Blok 4 Voorjaars- vakantie tot meivakantie	Taal Super Denkwijk, deel 2 Opdracht 6 – 10 Taal(eigen)wijs, groep 7 Hfdst. 20 – 25	Rekenen Rekentijger, deel 7B Blz. 20 – 31. 32 Breinkrakers Kaart 11 – 16.	Vakoverstijg end Egypte	Logische Breinbrekers, medium

	Leesaardig groep 7-8, Les 13 t/m 16			
Blok 5 meivaka ntie tot zomerva kantie	Taal Super denkwerk, deel 2 Opdracht 11 – 15. Taal(eigen)wijs, groep 7 Hfdst. 26 – 31 Leesaardig groep 7-8, Les 17 t/m 20	Rekenen Topklassers Wiskunde, deel 1 Les 9 -16 + toetsen 32 Breinkrakers Kaart 17 – 27.	Vakoverstijg end	

Overzicht blokken groep 8

Blok 1 zomervakantie tot herfstvakantie.	Taal Super Denkwerk, deel 4 Opdracht 1 -5 Taal(eigen)wijs, groep 3 Hoofdstuk 1 – 10 Leesaardig plus, les 1 t/m 4	Rekenen Logische Breinbrekers Large Blz. 15 – 18 Rekentijger, deel 8A Blz. 13 – 24	Vakoverstijgend Koning Arthur	Extra Rode Peper Project -Een game maken: Scratch Groene Peper Project -Maak een 4-talenkwartet -Maak een spreekwoordenkwartet Mystery Quest
Blok 2 herfstvakantie tot kerstvakantie	Taal Super Denkwerk, deel 4 Opdracht 6 – 10 Taal(eigen)wijs, groep 3 Hoofdstuk 11 – 16 Leesaardig plus, les 5 t/m 8	Rekenen Logische Breinbrekers Large Blz. 19 – 22 Rekentijger, deel 8A Blz. 25 – 31 Rekentijger deel 8B Blz. 1 – 6	Vakoverstijgend Verenigde Staten	Rekenen: Rekenkundig groep 8 (meerbegaafden) Denken in getallen groep 8 (hoogbegaafden) Taal: Denken over taal, groep 8 (hoogbegaafden) Logische Breinbrekers, Large en XXL
Blok 3 kerstvakantie tot voorjaarsvakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 3 Hoofdstuk 17 – 24 Leesaardig plus, les 9 t/m 12	Rekenen Topklassers Wiskunde, deel 2 Hoofdstuk 1 – 8 + toetsen Logische Breinbrekers Large Blz. 25 – 28	Vakoverstijgend	

Blok 4 Voorjaars- vakantie tot meivakantie	Taal Taal(eigen)wijs, groep 3 Hoofdstuk 25 – 31 Leesaardig plus, les 13 t/m 15	Rekenen Rekentijger, deel 8B Blz. 20 – 31	Vakoverstijgend	
Blok 5 meivakantie tot zomervakantie	Taal Super Denkwerk, deel 4 Opdracht 11 - 14 Leesaardig plus, les 16 t/m 18	Rekenen Logische Breinbrekers Large Blz. 35 – 37. Topklassers Wiskunde, deel 2 Hoofdstuk 9 – 16 + toetsen	Vakoverstijgend	